

Bratomorna vojna med unijskimi rudarji

Člani unije v Illinoisu, ki so se vrnili na delo na podlagi lokalne pogodbe, napadli pikete "Save the Union" odpora in jih pogladi v beg. Dva piketa lahko ranjena in eden, ki je nosil revolver, je bil aretiran. Strelci deputirjev niso ustavili napada.

Springfield, Ill., 25. apr. — Prišlo je tragično dejstvo, da se organizirani rudarji, ki so člani iste unije, napadajo med seboj z orožjem. Unijski rudarji, ki so se vrnili na delo na temelju lokalne pogodbe, so večer izvršili masni napad na pikete rebelne frakcije v bližini Old West premogovnika pri Springfieldu. Piketov, ki so pristali "Save the Union" komiteja, je bilo okrog 75. Rudarji, jezni, ker so jih piketi pitali s "akebi", so navallili nanje s koli in kamenjem ter jih razpršili na vse strani. Dva piketa sta bila lahko ranjena in tretji, Francesco Alfonsi po imenu, je bil aretiran, ko je potegnil revolver iz žepa.

Okrog premogovnika je bila četa deputiserfov, ki so bili poklicani v službo pred enim tednom, ko je bilo lokalnim oblastem jasno, da se bliža konflikt. Deputirji so hoteli preprečiti napad na pikete in oddali so nekaj strelcev v tja, da opozorijo rudarje, ali brez uspeha. Napadalcu so kasneje priznali, da so imeli prejšnji večer sejo, na kateri so se domenili, da preženejo pikete s silo od jame, ako se zlepa ne odstranijo.

Obžalovanja vredna situacija. St. Clairsville, O. — 51 rudarskih žena, ki so bile pred nekaj dnevi aretirane v protestnem pohodu, je bilo v torek izpuščenih proti jamcivini. Žene so obtožene "hujkanja k izgredom".

Washington, D. C. — Senatni odsek, ki preiskuje premogovno krizo, je imenoval posebni pododsek z nalogo, da zbere vse poročila rudarske unije in operatorjev ter na podlagi istih sestavi osnovo novega zakona, ki se predloži kongresu za "rešitev" krize.

Sinclairjev korupcijski sklad zdaj ves odkrit

Stewart priznal, da je on dobil manjkajočih \$759,500.

Washington, D. C. — Senatni odsek, ki preiskuje teapotdomski olini škandal, je končno dočel, kje se nahaja manjkajoča četrtina Sinclairjevega trimesnega dolarskega korupcijskega sklada, iz katerega je olini magnat Sinclair izplačal več kot četrta milijona dolarjev v libertibondih Albertu B. Fallu. Manjkajoča vsota znaša \$759,500.

Robert W. Stewart, predsednik Standard Oil Co. v Indiani, je 24. t. m. pred senatnim odsekom priznal, da je to vsoto on prejel v libertibondih v teku leta 1922 in 1923 od H. S. Oelerja, predsednika Continental Trading Co. Bondi so danes v skupnem fondu Sinclair Crude Oil Co. in Standard Oil Co. v Indiani. Stewart, ki doslej ni hotel nič povedati in je bil valed tega obtožen žaljenja senata ter obsojen na šest mesecev zapora, je zdaj odprl usta in povedal vse, ko je bil Sinclair — oproščen pred sodiščem.

Tri osebe so ubile, ko so skočile iz gorečega poslopja.

New York, N. Y. — Tri osebe, moški in dve ženski, so se 25. t. m. ubile, ko so se hotele s skokom rešiti iz nekega stanovanjskega poslopja v Brooklynu, ki je bilo v plamenih. Gasilci so rešili več drugih oseb iz gorečega stanovanja. Poslopje je bilo po požaru uničeno.

Magnat Morrow se jozi nad položajem v Illinoisu

Prišel je v Chicago, da pomaga tukajšnjim baronom ubiti rudarsko unijo.

Chicago. — J. D. A. Morrow, predsednik močnega Pittsburgh Coal kompanije, ki je dejal pred senatnim odsekom, da v premogovni industriji mora vladati diktatura kompanij, je prišel v Chicago in v torek zvečer je govoril na banketu Zveze illinoiskih tovarnarjev v Palmer Housu. Njegova kompanija je prva prelomila pogodbo z unijo in začela ofenzivo za znižanje meze in za "open shop" po vsej državi.

Morrow se je v svojem govoru bridko pritoževal nad lastniki rogov in drugimi kapitalisti v Illinoisu, ki so dovolili, da ima rudarska unija v tej državi takšno moč. Rekel je, da premogovniki v Illinoisu delajo škodo vsej industriji. Ljuto je napadel illinoiski rudniški zakon, na podlagi katerega morejo delati pod zemljo le kvalificirani rudarji, vsled česar sta stavkovaštvo in "open shop" nemogoča.

Nato je pittsburghski baron iztrgal jezo nad unijo in njenimi voditelji. Rekel je, da unija "zadržuje razvoj premogovne industrije" in da je Lewisova taktika propala lastnike rogov v severnih državah za sto milijonov ton premoga letno!

Končno je magnat Morrow predložil svoj program za rešitev krize:

1. Kompanije se morajo osvoboditi od unije United Mine Workers of America, kakršna je danes. Pittsburgh Coal Co. ne bo nikdar več imela opraviti s to unijo, dokler je tako organizirana kot je danes.
2. V premogovnike je treba uvesti znanstveno metodo produkcije.
3. Družbe se morajo konzolidirati v nove grupe.
4. Organizirati je treba boljši trg.

Feng okupiral Tsinan

Bati se je konflikta z Japonci.

U-Sangaj, 25. apr. — Kuomintangke čete pod poveljstvom generala Feng Juhsiangja so danes okupirale Tsinan, glavno mesto province Santung. Južne armade so zdaj gospodar vse province, razen pristanišnega mesta Teingtava in pasa ob železnici, katero kontrolirajo Japonci. V Tsinanu se nahaja 500 japonskih vojakov. Nevarnost je, da pride do spopada z Japonci, ako bodo na kak način ovirali prodiranje proti Pekingu.

40 ranjenih v kraljnih izgredih v Budapešti.

Dunaj, 25. apr. — Iz Budapešte poročajo, da je bilo tamkaj 40 oseb težko ranjenih pri delavskih demonstracijah proti podražiti kruha. Delavci so obenem demonstrirali proti pogostitvi 25 italijanskih fašistov, ki so obiskali Budapešto kot gostje ogrske vlade.

Sovjetska trgovina z Ameriko dosegla rekord.

New York. — Amtorg trgovska korporacija poroča, da je trgovina med Združenimi državami in Sovjetsko unijo v zadnjih šestih mesecih dosegla rekordno vsoto 80 milijonov dolarjev. V nobenem prejšnjem polletju ni bila tako velika.

Žene unijskih rudarjev vrača so se za njimi zaprla

Oblasti so bile pripravljene na prihod rudarjev žena.

St. Clairsville, O. — Tukajšnje oblasti so izvedele, da nameravajo žene napraviti pohod proti okrajni ječi, v kateri so bili zaprti oni, ki so bili aretirani zaradi demonstracije pri premogovniku Mutton Hollow. To je izvolal eden šerifovih deputirjev, ki je bil na straži pri premogovniku v soboto zjutraj. Takoj je odposlal telefonsko sporočilo v St. Clairsville, kjer so oblasti organi pripravili vse, da sprejmejo najmanj tri sto demonstrantov. Rudarji so pa tudi na poti izvedli, da so oblasti organi pripravili, da jih sprejmejo, pa so se vrnili nazaj v Mutton Hollow, preden so dospeli v St. Clairsville. Žene so nadaljevale pot. S sabo so imele dežnike, nekatere pa tudi palice. Ko so tovarni avti dospeli v St. Clairsville, je bilo kakšnih šestdeset žen na tovarnih avtih. Žene so nato korakale skozi mesto do ječe.

Povelje čez ječo je bilo izročeno polkovniku Caldwellu. Ko so žene došle do ječe, jim je polkovnik dovolil, da gredo lahko na dvorišče, da bodo videli zaprte voditelje rudarjev. Ko so bile žene na dvorišču, so se zaprle vrata. Vse žene so bile aretirane.

Vest o aretaciji žen, ki so prostovoljno šle v ječo, se je hitro raznesla po okolici in kmalu se je zbralo več kot pet sto oseb. Obilni organi so občinu zagotovili, da vršijo solzavico med nje, ako ne ne razidejo. Ljudje so obšli in se podali razšli.

Deževalo je, ko so žene stopile s tovarnih avtov in se napotile peš proti ječi. Pri ječi so prosile, da jim dovolijo videti zaprte voditelje. Tako so šle žene prostovoljno v past, ki so jo sanje pripravili oblasti organi. Sedaj bodo vrh tega še obtožene kaljenja miru.

Rudarji, ki so bili aretirani in zaradi katerih so žene korakale na dvorišče ječe, da jih vidijo, so: Robert Seibert, star 30 let; John Barton, star 39 let; Albert Betker, star 21 let; Oscar Guyon, star 25 let; Charles Hugard, star 25 let in John Subic, star 30 let. Tudi ti rudarji so obtoženi kaljenja miru in nemirov. Radi dogodkov, ki so v zvezi z demonstracijami pri premogovniku Mutton Hollow je zdaj aretiranih okoli sto oseb.

Senator Frazier zagovarja protivojni amandment

Drugim državam se naj da dober zgled.

Washington, D. C. — Senator Frazier, član Nestranske lige, je v senatu v dolgem govoru zagovarjal svoje resolucijo, ki se izreka za amandment, po katerem postanejo vojna in vse priprave za vojskovanje nelegalne.

Frazier je apeliral v imenu velikega števila ljudstva, ki je nanj apeliralo, da zagovarja odpravo vojn. Argumentiral je, da so Združene države najbolj vplivna država izmed vseh narodov in da Združene države da jo lahko krščanski zgled na ta način, da ne marajo nositi orožja. "Noben ljudstvo ne bo dovolilo svoji vladi napasti tak narod.

Medtem ko je državni tajnik predlagal pogodbo, da se odpravi vojne s gotovimi silami, ne more nobena pogodba vzeti kongresu moči do napovedi vojne, ali pripravljati se za vojno, je dejal Frazier. Le ljudstvo lahko prisili državne legislature, da odpravijo militarizem, se je po tem, ko je kongres predložil državam ustavni amandment.

Vandali razdejali cerkev.

Eau Claire, Wis. — Neznani zlikovci so v noči v tukajšnjo katoliško cerkev Angela varha in uničili vso notranjo opremo ter razbili šipe.

DEMONSTRACIJE RUDARJEV V DRŽAVI OHIO

Serif sprejel rudarje z bombami, ki povzročajo poize. — Milica pripravljena, a ni bila pozvana na posvilišče.

Wolfhurst, O. — Do nemirov je prišlo pri premogovniku Mutton Hollow, ki ga obratuje Shady Side Coal kompanija po jacksonvillski pogodbi, ko je dve sto žen in par rudarjev korakalo k premogovniku, da pozovejo rudarje na stavko. Odbor za ohranitev unije je podal poziv, da se dne 16. aprila pridružijo stavki vsi rudarji, tudi oni, ki delajo po jacksonvillski pogodbi. Ta poziv je našel malo odmeva in našel ga ni tudi tukaj. Na te žene in par rudarjev sta čakala dva šerifova deputirja Nichols in Baker. Vrgla sta eno bombo solzavice in tako razgnala demonstrante. Aretiran ni bil nihče pri tej demonstraciji.

Nekateri rudarji, ki so delali v tem premogovniku, so bili lahko poškodovani.

Milica v Camp Caldwellu je pripravljena, ako bo zopet tako velika demonstracija pri premogovniku, kot je bila v ponedeljek zjutraj. Vojake četa so pripravljene, toda domneva se niso bile pozvane na pomoč.

Neki star unijski rudar je skimalaval v glavo in dejal proti kaznivemu poročevalcu, ki je prišel, da si ogleda situacijo: "Tragedija v premogovni industriji tiči v tem, da so unijski rudarji tako neukupnani, da bodo drug drugemu streljali s strelkami. Vrgaj nazaj vse, kar imaš, ki je pocelji rudarja, da se sami med sabo več ne razumejo. Ako bi ravnali pametno, bi v jeseni pometli z Lewisom, zdaj ima on nas zopet v kleščah. Kdor hoče voditi opozicijo, mora imeti močnjane. Zdi se, da so voditelji sedanje opozicije brez nje."

Po kratkem molku, ko si je našel pipico, je pa nadaljeval: "Poglejmo, okoli 25 do 40 lokalnih organizacij subdistrikta se strinja z Odborom za ohranitev unije. Najbolj trdno stoji za njim lokalna organizacija št. 430, katere člani so delali v premogovniku št. 6. Na shodu, ki so ga imeli v petek zvečer, so se soglasno izrekli za odbor za ohranitev unije in so protestirali proti sedanjí administraciji. To lokalno društvo je baje imelo pol tuceta zastopnikov na konferenci Odbora za ohranitev unije v Pittsburghu. Ali je bila odreditev splošne stavke za dne 16. aprila pametna reč? Vsekakor, ki pozna razmere, je vedel, da rudarji ne bodo zastavali. Cela Zapadna Virginija in Kentucky ostaneta na delu, v teh dveh državah pa proizvajajo toliko premoga, kolikor ga industrija potrebuje. Ta odredba stavke je dala Lewisu priliko, da se je opozilil pravil in udaril se po socializmi. Ali ni taka akcija nes pametna, ko bi bili z Lewisom lahko pometli pri prihodnjih volitvah in ga poslali kapot premog v premogovnik. Zdal pa nas on tepe. Ali ni to neumnost? Pamet je več vredna kot žamet." Po teh besedah je parkrat krepko potegnil iz pipe, se obrnil in počasnih korakov odšel.

BREMEN SE VEDNO ČAKA.

Murray Bay, Que., 25. apr. — Bremen ni mogel večerjati poletiti proti New Yorku zaradi močnega snežnega viharja. Letalo je popravljeno in čaka samo še na pravo vreme.

General Vrangeli umri.

Bruselj, 25. apr. — Baron Peter Vrangeli, zadnji caristični general, ki je vodil belo armado v civilni vojni s sovjeti, je danes tukaj umrl. Vrangeli je vodil vojno na Krimu in od tam je zbežal s ostanki svoje armade v Carigrad leta 1920. Umrl je v starosti 50 let.

Ameriški ujetnik v Nikaragvi ubit.

Managua, 25. apr. — Tukaj poročajo, da je bil George Marshall, eden ameriških ujetnikov, katere so odvedli Sandinovi vstajniki, ko so okupirali in oplenili rudnik La Luz Los Angeles, umorjen. Marshall je bil pomožni poslovođa rudnika.

Unijaki premogovnik prenehal obratovati

Kompanija izjavlja, da ne more več plačevati meze po jacksonvillski lestvici.

Unijaki premogovnik prenehal obratovati

Kompanija izjavlja, da ne more več plačevati meze po jacksonvillski lestvici.

Belkair, O. — Progressiva Coal kompanija, ki obratuje premogovnik na vogalu Seat in tridesete ceste in Monroejeve ulice, izjavlja, da ne more več obratovati premogovnika, ker ne more plačati meze po jacksonvillski lestvici. V premogovniku je ustavljen obrat. Prizadeti je približno dvajset rudarjev. R. W. Hall, ravnatelj tega premogovnika, izjavlja, da je konkurenca tako velika, da kompaniji ni mogoče več plačevati meze po jacksonvillski lestvici.

Ko je rok jacksonvillske pogodbe potekel dne 1. aprila 1927, je Progressiva Coal kompanija podpisala začasno pogodbo z odborniki distrikta rudarske organizacije. Takrat se je upalo, da se doseže splošen sporazum. Več kot eno leto se je kompanija držala pogodbe. Zdal ima ta kompanija pogodbo za dobavo premoga z mestnim vodovodom.

Stara navada železne srajca

Rudarji si ne dajo vzeti praznikov.

Shenandoah, Pa. — Medtem ko je Andrew Matvey, distriktni predsednik sedmega distrikta apeliral na cestni department, naj prične z gradnjo ceste, ki pojda skozi Black Creek, pa premogovnik mesta Shenandoah City poroča, da je v enem dnevu produciral 2,000 ton premoga.

Priganjaške metode in nestalno zaposlenje otežkuje življenje rudarjev. Rudarje priganja vedno bolj in bolj, a obenem pa premogovniške kompanije šele odpraviti praznike, ki jih rudarji praznujejo, odkar so pričeli kopati antracit. Moderna tehnika je pa povzročila, da ima rudar veliko več praznikov, kot kateri drugi delavec.

Kompanije hočejo odpraviti stare tradicije in navade rudarjev. Antracitni rudarji praznujejo: Dan po Božiču, dan po Novem letu, ponedeljek po Velikonoči, Mitchellov dan (Obhajanje osemurnega delavnik), St. Patrikov dan, Vnebohod in še in druge, katere so praznovali v Italiji, stari Avstriji in drugih evropskih državah.

V premogovnikih niso delali pred velikonočjo. Kompanije so pa odločile, da delajo na velikonočni ponedeljek.

Na velikonočni ponedeljek so tulle parne piščali zjutraj in vabile rudarje na delo. Toda zaman. Rudarji se niso odzvali. Rudarji so se odločili, da se ne ločijo od svojih starih praznikov.

Naročila na antracit so zdaj veliko bolj redka. V nekaterih premogovnikih niso delali po šest dni, a zdaj so pričeli zopet z delom za nekaj časa.

General Vrangeli umri.

Bruselj, 25. apr. — Baron Peter Vrangeli, zadnji caristični general, ki je vodil belo armado v civilni vojni s sovjeti, je danes tukaj umrl. Vrangeli je vodil vojno na Krimu in od tam je zbežal s ostanki svoje armade v Carigrad leta 1920. Umrl je v starosti 50 let.

Ameriški ujetnik v Nikaragvi ubit.

Managua, 25. apr. — Tukaj poročajo, da je bil George Marshall, eden ameriških ujetnikov, katere so odvedli Sandinovi vstajniki, ko so okupirali in oplenili rudnik La Luz Los Angeles, umorjen. Marshall je bil pomožni poslovođa rudnika.

BOJ V WEST VIRGINIJI OŽIVLJEN V SENATU

Premogovniški podjetniki pripovedujejo senatorjem o vojni, ki so jo vodili proti rudarski organizaciji.

Washington, D. C. — Med tem ko je John L. Lewis, predsednik rudarske organizacije obdržal ponočne seje, da pripravi protinapad na "Odbor za ohranitev unije" in njegovo gibanje v rudarski organizaciji, pa premogovniški podjetniki iz Zapadne Virginije pripovedujejo po dnevu senatnemu odseku, kako so se morali bojevati proti Lewisu in njegovi skupini "Veliki Bill" Coolidge iz okraja Logan imenuje te konservativne unijske voditelje povzročitelje pobojev, nemirov in dinamitarstva. Drugi premogovniški podjetniki so mu pritrjevali a krepiki izrazi.

Coolidge je povedal, kako so unijski rudarji s kraja Kanawha marširali v okraja Logan in Mingo leta 1922.

Naglasil je, da ima take izkušnje z rudarsko organizacijo, da ne mara nikdar več imeti kaj opravka s njo. Naglasil je, da niti Zapadna rudarska zveza in organizacija I. W. W. nimata take zgodovine glede umorov, kot jo imajo odborniki rudarske organizacije. Rekel je, da se ni nikdar silal, da bi kdaj organiziral rudarje, ne da bi pri tem prijel nemirov, dinamitana premogovnikov ali uničevali premogovniške lastnine.

Za svojo obtožbo ni neveda doprinesel nobenega dokaza, ampak predložil je številke, da je Guyanako premogovno polje v zadnjih letih vrglo osem milijonov in osem sto tisoč dolarjev čistega profita. Povedal ni, da je bil ta velik profit le mogel s pomočjo pogodbe "politega kuška", ampak dejal, da je to sad sposobnosti.

Samuel D. Brady od bankrotne Brady-Warner Coal kompanije je prikazoval rudarsko organizacijo kot oboroženo silo, s katero se je bojeval s puško v roki več bitk. Opisal je boj pri premogovniku Osage, v katerem je bila zapaljena unijska dvorana. Pred odbor je položil več krogel, o katerih je rekel, da so jih izstrelili organizirani rudarji iz svojih pušk.

Brady je tajil, da ni res, da je dal izgnati iz stanovanja ženo, ki je imela povito dete. Ampak priznal je, da ga ta žena še toži in da ta zadeva še ni rešena na sodišču.

Joseph Keeley, predsednik Cabin Creek Consolidated Coal kompanije je trdil, da vsa odgovornost za nepostavne čine pade na rudarsko organizacijo. Tajil je, da je kdaj pri svojih premogovnikih imel nastavljenе stražarje, vohune ali detektive.

Velika stavka v Indiji

Anglija alarmirana valed mogotnega gibanja delavcev.

Kalkuta, Indija, 24. apr. — Stavkovno gibanje med delavci v Bombaju se je tako razmahnilo, da so domače in britske oblasti v strahu, kaj bo iz tega. Radikalni voditelji delavstva, ki so na krmlu organizacij, razglajajo, da je prišel čas preizkušnje moči med delom in kapitalom v Indiji.

Okrog 50,000 delavcev štrajka v Bombaju in približno 30,000 v Kalkuti. Med stavkarji je 7000 železnicearjev.

Aurora zavrgla spremembo časa.

Aurora, Ill. — Volilci Aurore so v torek v posebnem referendumu zavrgli spremembo časa za eno uro v svrhu prihranitve snežne svetlobe.

Naval državne policije na rudarske pikete

Veliko rudarjev poškodovanih, solzna bomba zadela 62 let staro ženo v glavo. Nastop policije skrajno brutalen.

Bentleyville, Pa. — Takega napada na rudarske strokovne straže še ni bilo, kot je bil izvršen pri premogovnikih Acme in Gibson, ki se nahaja blizu tega mesta. Martin Valentic je dobil tak udarec s kolkem po glavi, da mu je zdravnik napravil šest šivov, da je zašil rano, ko so državni policaji na konjih in oboroženi s kolkli, samokresi in solnimi bombami napravili naskok na pet sto rudarjev, šen in otrok.

Državni policaji so metali bombe v aredo stavkovnih straž, kompanijski policaji pa od leve strani, da razženejo rudarje. Padale so solzne bombe in policaji so vihteli krepelice in udrihall po glavah. Stavkarji tako izstvali, so pričeli metati kamenje. Konjeniki so se obnašali najbolj brutalno. Jazdili so med rudarje, šene in otroke in jih podili pred sabo do mesta. Napad je trajal dve uri, preden so državni in kompanijski policaji obvladali situacijo.

Dva in šestdeset let stara žena Joe Maslenika in mati več sinov, ki so rudarji, je bila od bombe zadeta na glavo. Revenca je omedlela. Dasiiravno je bomba razpočila, so ji žene rudarjev od vseh strani hitele na pomoč, da jo poberejo in odnesejo k zdravniku. Zdravnik dr. Booth je napravil šest šivov, da je zapri globoko rano.

Kompanije žele, da se razmešajo in odpravijo stavkovne straže, kajti boja se, da stavkovne straše popolnoma demolisirajo stavkokaže, da se oni puste stavkokaško delo, ki so ostali.

Sovjeti povečali davke na srednjim kmetom

Najtežje davčno breme pade na kulake.

Moskva, 24. apr. — Centralni izvrševalni odbor Sovjetske unije (sovjetski parlament), ki je zboroval zadnje dni v Moskvi, je sprejel novo davčno lestvico, na podlagi katere bodo srednji kmetje, takovski kulaki, ki imajo od 50 do 600 in več rubljev letnega dohodka, plačevali največ davkov. Osemindeset odstotkov malih kmetov je prostih vsakega davka. Dalje so poljedelci gotovih primitivnih znanjih distriktov, kot v Murmansku, Turkestanu in Sibiriji, oproščeni vsake davčine.

Sovjetski budget, ki je bil sprejet, znaša \$3,044,028,953 izdatkov in samo 26 milijonov več dohodkov. Največja postavka v izdatkih gre za narodno gospodarstvo, namreč \$850,000,000, nato je \$372,000,000 za rdečo armado, \$300,000,000 za industrijo, \$290,000,000 za promet in \$68,000,000 za elektrifikacijo.

Farmar ponudil delavca na razbeljeno peč.

Fond du Lac, Wis. — William Scheid, farmarski delavec, je te dni dal aretirati farmarja Petra Beckerja iz Ashforda na obtožbo neverjetne okrutnosti. Scheid pravi, da ga je Becker, ko sta se nekaj sprila radi dela, pograbil in posadil na razbeljeno peč v kuhinji. Svojo obtožbo je potrdil z zdravniško izjavo, ki se glasi, da ima vso zadnjo plat obžgano.

Avstrija izgnala tri diplomate.

Dunaj, 24. apr. — Vojaske atakeji čehoslovaškega, rumunskega in ogrskega poslanstva so bili večerj odpoklicani na zahtevo avstrijske vlade, ker so kupili ukradene tajne dokumente iz avstrijskega brzojavnega urada.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisati se ne vračajo.
Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta; Chicago in Cileto \$7.50 na leto, \$3.75 za pol leta, in za inosestvo \$9.00.
Naslov za vse, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
2657-58 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.
"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National Benefit Society.
Advertising rates on agreement.
Owned by the Slovene National Benefit Society.
Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year; Chicago \$7.50, and foreign countries \$9.00 per year.
MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oglepaju n. pr. (March 31-1926) poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

RUDARSKA STAVKA V DRŽAVAH PENNSYLVANIA IN OHIO.

Zaključek gl. odbora. Delitev podpore stavkujočim in razni nepotrebni prepripi pri delitvi podpore stavkujočim članom S. N. P. J.

Zdaj pridejo na vrsto odgovori društvenih tajnikov, ki spopolnijo sliko in jo pokažejo v pravih barvah. Ta slika nam bo s pojasnjevanjem pokazala, zakaj so nastali nepotrebni prepripi, kaj je treba ukreniti, da pojde v bodočnost vsaka odpomočna akcija bolj gladko in bolj spozumno od rok. Iz preteklosti se učimo in gradimo za bodočnost.

CHICAGO, ILL., dne 17. feb. 1928.
Društvo št. 13 S.N.P.J., Wheeling Creek, O.
Prosim, izvolite poročati o izredni podpori, katero deli po navodilu iz gl. urada br. Nace Ziemberger, ter izpolnite točno vsa tu sledeča vprašanja:
1. Ali je Vaše društvo prizadeto v sed. premogarski stavki?—Ja.
2. Koliko članov je prizadetih?—110-120, dela jih nekaj čez 30.
3. Ali je prejel kateri denarno podporo od Ziembergera?—Ja.
4. Ali se deli podpora nepristransko?—Ne vem.
5. Ali je društvo zadovoljno da se tako deli i zanaprej?—Kolikor meni znano, ne.
6. Koliko članov ima Vaše društvo?—156.
7. Koliko je Slovencev?—132.
8. Koliko je Hrvatov?—7.
9. Koliko je Srbov?—
10. Koliko je drugih narodnosti?—17.

Te informacije so nam zelo potrebne radi točnejšega poslovanja in pa radi pravične razdelitve podpore. Apelliramo zato ponovno, da izpolnite navedena vprašanja takoj in točno ter nam vrnete te listine izpolnjene v par dneh. Ni treba čakati društvene seje. Ako želite kaj posebej pojasniti, rabite prostor spodaj in na drugi strani te listine. Če Vam je znana kaka pristranost ali nepoštenost, izjavite to točno in navedite dokaze.
Za vse to se Vam najlepše zahvaljujem (se vnaprej) ter ostajam, Vaš s bratskim pozdravom,
VINCENT CAINKAR, pred. SNPJ.
Če se deli podpora nepristransko, tega jaz ne vem.
Koliko je meni znano se je razdelilo nepristransko, je svota \$14.00, katero je Ziemberger pustil pri meni, da jo razdelim ljudem, za katere sem mu jaz povedal, da so jako potrebni. In to je bilo od prvih 400 dol, katere ste mu poslali. In ko je dobil drugič 400 dol, ga pa jaz nisem nič videl in tudi ni ne vem koliko naših članov je dobilo. Zelo bi me veselilo da bi se res podpora delila tistim, ki so najbolj potrebni. Meni je važno, kdo deli podporo kamo, da je in da jo dobijo tisti, ki so najbolj potrebni.
Kar sem pa slišal članov društva so pa jako kritizirali, da zakaj gl. predsednik ne pošlje podpore društvenemu tajniku ali dr. odboru, da bi jo on razdelil, ki najbolj ve razmere v kraju, kjer se nahajajo člani, kakor pa človek, ki je oddaljen in ne ve in ne pozna razmer dotičnega kraja in tudi ljudi ne. In takega menja sem tudi jaz.
Zadovoljni ljudi pa ne more nobeden človek.
Vsek, kateri ima kaj opraviti s podporo, je in bo kritiziran in se zameri ljudem pa na dela se tako poštno in nepristransko, ker valjda so vsi taki da so potrebni eni bolj, eni manj, in vsek bi rad dobil, kar pa ni mogoče, ker nimamo milijonov na razpolago za stavkovni fond.
MARTIN KOSS, tajnik,
se ni dobil nobene podpore in jo že tudi ne potrebuje.

CHICAGO, ILL., dne 17. feb. 1928.
Društvo št. 54 v Glenoce, O.
Prosim, izvolite poročati o izredni podpori, katero deli po navodilu iz gl. urada br. Nace Ziemberger, ter izpolnite točno vsa tu sledeča vprašanja:
1. Ali je Vaše društvo prizadeto v sed. premogarski stavki?—Da.
2. Koliko članov je prizadetih?—69.
3. Ali je prejel kateri denarno podporo od Ziembergera?—Da.
4. Ali se deli podpora nepristransko?—Da.
5. Ali je društvo zadovoljno da se tako deli i zanaprej?—Da.
6. Koliko članov ima Vaše društvo?—87.
7. Koliko je Slovencev?—34.
8. Koliko je Hrvatov?—28.
9. Koliko je Srbov?—
10. Koliko je drugih narodnosti?—7.

Te informacije so nam zelo potrebne radi točnejšega poslovanja in pa radi pravične razdelitve podpore. Apelliramo zato ponovno, da izpolnite navedena vprašanja takoj in točno ter nam vrnete te listine izpolnjene v par dneh. Ni treba čakati društvene seje. Ako želite kaj posebej pojasniti, rabite prostor spodaj in na drugi strani te listine. Če Vam je znana kaka pristranost ali nepoštenost, izjavite to točno in navedite dokaze.
Za vse to se Vam najlepše zahvaljujem (se vnaprej) ter ostajam, Vaš s bratskim pozdravom,
VINCENT CAINKAR, pred. SNPJ.
Cenjeni:
Zgoraj sem navedla samo število onih, kateri so tu v bližini društva, oni, kateri so začasno drugje v delu, niso navedeni.
Pri našem društvu je večina, mislim, zato, da se še za naprej deli podpore kot dosedaj, po mojem mnenju se je podpora delila precej nepristransko. Tako da bi bilo vam povolji, pa mislim, da skoraj ne bi mogel nikdo deliti.
Kar po mojem mnenju ni prav naredil Nace Ziemberger, je to, da se je izrazil, da ima podporo samo za Slovence, da za Hrvate nima nič, čeravno je delil podporo tudi Hrvatom.
S.N.P.J. obstoji iz slovenskih narodov, zaradi tega je treba, da rabimo hrane besede, da ne ranijo "rahločutja" ljudi, ker včasih ena nepremišljena beseda veliko stori.
Ravno za to besedo od Naceta, so pri št. 4 S.N.P.J. začeli agitirati proti Nacetu, kar je potem en naš član, kateri je bil preje pri št. 4, prinesel naprej tudi na naši zadnji seji.
Drugace pa je Nace Ziemberger vse skoni poštno in vem, da bo razdal podporo, kolikor bo mogel najbolj nepristransko.
S sestrskim pozdravom,
ALBINA KRAVANJA.

CHICAGO, ILL., dne 17. feb. 1928.
Društvo št. 176, Piney Fork, O.
Prosim, izvolite poročati o izredni podpori, katero deli po navodilu iz gl. urada v Vašem okraju brat Nace Ziemberger, in v to svrhu izpolnite vsa takaj sledeča vprašanja:
1. Ali je Vaše društvo prizadeto v sed. premogarski stavki?—Ja; od 1. apr. naprej.

2. Koliko članov je prisadetih?—31 brez onih, ki dajo; to so vštete članice in člani.
3. Ali je prejel kateri član kaj denarne podpore skoni hr. Ziembergera?—Ja.
4. Ali se deli podpora nepristransko?—No, do sedaj.
5. Ali je društvo zadovoljno da Ziemberger deli podporo kot sedaj?—Popolnoma.
6. Koliko članov šteje Vaše društvo?—55 odraslih.
7. Koliko je Slovencev?—38.
8. Koliko Hrvatov?—11.
9. Koliko Srbov?—
10. Koliko drugih narodnosti?—6.
Te informacije so nam potrebne zaradi točnejšega poslovanja in radi pravične razdelitve podpore. Apelliramo zato ponovno, da izpolnite navedena vprašanja takoj in točno ter nam vrnete te listine izpolnjene v par dneh. Ni treba čakati društvene seje. Ako želite kaj posebej pojasniti, rabite prostor spodaj in na drugi strani te listine. Če Vam je znana kaka pristranost ali nepoštenost, izjavite to točno in navedite dokaze.
Za vse to se Vam najlepše zahvaljujem (se vnaprej) ter ostajam, Vaš s bratskim pozdravom,
VINCENT CAINKAR, pred. SNPJ.
Naše društvo je zadovoljno z delitvijo, kakor jo deli Nace Ziemberger. Ampak ne zaradi takega političnega prepričanja, temveč zaradi poštenosti. V imenu članstva za društvo št. 176 S.N.P.J.,
F. ZAVRŠNIK, taj.
CHICAGO, ILL., dne 17. feb. 1928.

Društvo št. 275 v Maynardu, O.
Prosim, izvolite poročati o izredni podpori, katero deli po navodilu iz gl. urada br. Nace Ziemberger, ter izpolnite točno vsa tu sledeča vprašanja:
1. Ali je Vaše društvo prizadeto v sed. premogarski stavki?—Ja.
2. Koliko članov je prisadetih?—Članov—članice 64.
3. Ali je prejel kateri denarno podporo od Ziembergera?—Ja.
4. Ali se deli podpora nepristransko?—Da.
5. Ali je društvo zadovoljno da se tako deli i zanaprej?—Da.
6. Koliko članov ima Vaše društvo?—70 članov in članice.
7. Koliko je Slovencev?—44.
8. Koliko je Hrvatov?—13.
9. Koliko je Srbov?—
10. Koliko je drugih narodnosti?—7 poljske narodnosti.
Te informacije so nam zelo potrebne radi točnejšega poslovanja in pa radi pravične razdelitve podpore. Apelliramo zato ponovno, da izpolnite navedena vprašanja takoj in točno ter nam vrnete te listine izpolnjene v par dneh. Ni treba čakati društvene seje. Ako želite kaj posebej pojasniti, rabite prostor spodaj in na drugi strani te listine. Če Vam je znana kaka pristranost ali nepoštenost, izjavite to točno in navedite dokaze.
Za vse to se Vam najlepše zahvaljujem (se vnaprej) ter ostajam, Vaš s bratskim pozdravom,
VINCENT CAINKAR, pred. SNPJ.
Pripomnim, da par članov dela.
Eden dela v Clevelandu, Ohio, od 14. febr. v tovarni. Dognalo se je, da ni stalno delo. Ena članica opravlja hišno delo. Zatekla je 13. januarja. Po izpovedi soproga je delala 1 teden. Po njegovi izjavi od tedna je bolna. Biva se zmiraj v Clevelandu in ni na bolniški listini.
Drugi član se je izrazil, da dela v premogokopu. Da decembra je delal 4 dni, januarja 7. Za mesec februar mi je znano, da dela in mi ni naznanil, koliko dni dela. Naznanim, da smo sklicali izredno sejo. Dne 21. februarja je naše društvo dalo popolno zaupnico sobratu Nacetu Ziembergerju, da on se zanaprej deli za našo naselbino podporo. Za gori navedeno pripombo: Prva se tiče brata Frank Kobala, druga se tiče sestre Ivane Smodič, zadnja Lio Bregarja, ki ne dela stavkokaškega dela.—S sestrskim pozdravom,
JOHN ZDOLŠHEK, dr. tajnik.
(Dalje prihodnjič.)

VESTI IZ NASELBIN
Pogovor o majski proslavi.
So. Milwaukee, Wis. — Minulo je že par mesecev, kar sem bil na dobri zabavi v Milwaukee. Čeprav imajo koncerte, veselice, predstave in več takih stvari, vendar se človek težko odloči, da bi šel tja. Stvar je namreč ta, da tudi nam farmarjem finančni minister ne dopušča vsakojakih zabav. Kakor so prizadeti industrijski delavci, smo tudi mi. Ampak včasih se človeku le zljubi videti kaj, kar prežene melanholične misli na vsakdanji boj za kruh. Pri nas na deželi nimamo takih prilik, kot so po industrijskih mestih. Sem pa tam imamo kakšen "basket social" in če ima kdo zabavo pri tem, pride v postev, seveda, edino le mladina. Jaz sem si že večkrat želel v zadnjih časih kakšne poštene zabave, kot sem jih svoječasno veliko videl v Milwaukee. Zadnje nedeljo pa mi je postalo tako dolg čas, da sem se priporočil moji "Lizi", ako bi me spremljala v to prijazno mesto, kjer sem preživel več let. Vse je pripravljeno; grem se še posloviti od domačih in ko sem bil pripravljen na odhod, pa ti zapoje na dvorišču: hong-hong-hong! No, kaj pa je to? Pa ravno sedaj! Sicer sem bil radoveden, kaj je, vendar me je jezilo, da bom zopet zadržan za nekaj časa. In kako ne bi? Vedel sem, da me bo, kdorkoli je, zadržal za eno uro ali pa več doma, namesto, da bi jo rezal proti Milwaukee. Mislim sem, da je kdo od sosedov. In mislite si moje razočaranje, ko ugledam pred seboj mojega starega znanca in prijatelja.
"Da bi te kolkja brcnila, kaj je pa tebe prineslo semkaj?" sem dejal.
"Lepo vreme in pa to, ker ti ne prideš k nam, sem pa jaz prišel k tebi. Kako so tvoji?"
"Dobro," mu odvrnem, "prosim, vstopi in hvala za vprašanje. Kaj pa je novega v Milwaukee?"
"Zdravi smo, in veselja, to je, veselje imamo tudi dovolj. Pa kako da ti ne prideš nič k nam? Saj si bil vedno aktiven pri petju in predstavah, ko si še bil v Milwaukee?"
"Da, bil sem in po pravici povedano, da se mi stoji po onih časih," mu odvrnem.
"Kaj se boš krenil? Veš kaj? V nedeljo dne 6. maja ima soc. pevski zbor "Naprej" koncert in

igro s petjem "Rokovnjači." Priredi jo skupno s soc. klubom št. 37 JSZ. Svoječasno si veliko dal na njih prireditve; kjer si dobil dovolj zabave in užitka. Popoldan bodo peli krasne slovenske pesmi, mešani in moški zbor, samospevi, dvospevi, deklamacije in kaj jaz vem, kaj je vse na programu. Zvečer pa igra "Rokovnjači." Pomislil, okrog petdeset oseb je samo v igri in ono divno petje "None" in drugih rokovnjačev. Samo to je vredno en dolar vstopnine, ampak oni ne računajo nič več kot po navadi, to je, 50c.
"In ves kaj, tudi župana D. W. Hoana so povabili, da bo govoril o pomenu Prvega maja. Well, John, saj poznaš ta "bunch," če se za kaj pripravi, pa naredijo kot noben drugi."
"Govoriš, kot bi bil ti sam pri "Napreju," mu pravim jaz.
"Nisem ravno pri "Napreju." Ampak praviš, da se ti stoji po Milwaukee in po onih časih, ko si bil deležen takih zabav. Povem ti, to bo nekaj, kar ne boš imel prilike videti za dolgo, dolgo časa. Izvedel sem tudi, da bo veliko starih znancev na odru in tudi mladih ne bo manjkalo. Kot mladi vojaki nastopijo šestnajst mladih deklet, ena lepša od druge. Povem ti, da komaj pričakujem dan 6. maja."

Toliko navdušenja še nisem videl pri prijatelju za tako stvar. Pomisljam nekoliko, nato pa pokličem soprogo in pravim: "6. maja gremo v Milwaukee."
"Kako to?" me vpraša ona, "saj si vendar mislil iti danes?"
"Premislil sem se, ker šestega maja gremo vsi in ne samo jaz," ji odgovorim.
"Pojdi, pojdi, kaj pa je razlike, če greš danes ali pa šestega maja?"
Prijatelj vstane, se napravi na odhod in pravi:
"Socialistični pevski zbor "Naprej" in socialistični klub št. 37 JSZ proslavljata na ta dan Prvi maj, to je Delavski praznik, praznik onih, ki verujejo v gelslo."
Delavci vseh dežel, združite se! Torej na svidenje na omenjeni dan v South Side Turn dvorani!"—John.

Uspešna veselica.
Forest City, Pa. — Veselica, katero so priredila društva "Slovenec" št. 45, "Mednarodna zveza" št. 124 in "Zvezda" št. 372 SNPJ, v podporo štrajkarjem, se je, čeravno so zelo slabe razmere, zelo povojno izvršila. Da ni bilo tisti večer tako slabo vreme, bi bilo seveda še veliko boljše.
Priznanje gre društvu "Slovenec" št. 45, ki je prvo sprožilo idejo. V dolžnost pa si stajemo, da se zahvalimo vsem, ki so kaj darovali v ta namen. Zahvaljujemo se ženam in dekletom za delo in prodajo vstopnic in vsem, ki so se veneli udeležili, posebno pa se zahvaljujemo rojaku Fr. Povhetu za darovani cekin, ki je prinesel precej lepo vsoto; ravno tako se zahvaljujemo mrs. J. Tovornik za darovani cekin.
Preostanek od veselice je bil \$200.25, poleg tega so še darovali Jack Gnidica \$2, Simon Hribar \$2; Jos. Lavrh \$1.50; Jos. Cebular \$1, in Jernej Maček \$1. Skupaj \$207.75. Denar je bil odposlan na predsednika SNPJ.
Želimo štrajkarjem v njih opravičenem boju skorajšnje zmage, sebi pa tudi boljših delavskih razmer. Kdor je toliko srečen, da ima delo, dela komaj polovico časa; dela namreč zelo primanjkuje; poleg tega so pa še nekaj rogov popolnoma zaprli. Zato ne svetujem hoditi sem za delom. — Mat. Kamin, taj. veseličnega odbora.

Napad na stavkarje.
Export, Pa. — Kakor je že javnosti znano, nas je poklical "Save the Union" komitej na stavko 16. aprila. Na 15. aprila smo imeli veliki shod v White Valley slovenski dvorani. Seveda brez državnih truperjev ni bilo; prisotnih je bilo pet. Govornik je bil Antony Minerich. Vprašal je navzoče, ako so pripravljeni iti na stavko. Vsi kot eden so glasovali za stavko. In dne 16. aprila so zastavkali 75%, a drugi dan je bila stavka že 90% in tretji dan stoodstotna. Stavka poteka mirno v White Valleyju. Rovi so last Pittsburgh Coal kompanije.
Tukaj v Exportu, rov je last Westmoreland Coal kompanije, smo bolj počasni. Dne 16. aprila jih je prav malo zastavkalo. Drugi dan se je pridružil stavki precejšnje število. Tretji dan je bila že stavka 50 odstotna in četrti dan stavke pa 70 odstotna. Dne 20. aprila zjutraj je prišla stavka do vrhunca. Napravili smo masno piketiranje. Slovenska dekleta, žene in moške in razne druge narodnosti in še iz Bele doline so prišli pomagat na piket, tako da nas je bilo približno pet sto.
Dokler je bila velika masa ljudi na državnih cestih, je bilo vse mirno, ko pa so ljudje udri prav pred ustje premogorova, so se skebi razpršili na vse strani kot divji.
Superintendent je poklical državne truperje, ki so takoj prišli in začeli udrihati na levo in desno po vsakem, ki so ga videli pred hišo ali na cesti, kar s koliko po njem, kar se je dalo. Metali so plinske bombe, ki povzročajo solze. Marškaterska ženska je dobila po hrbtu ali kamor je padlo. Štiri Slovence so naložili v avto. One bi šle rade kavo pit, ali truperji so jih izpustili, da jih ne marajo v Greensburg.

Naleteli so na John Garyja, po rodu Italijan, ali tukaj ni šlo tako gladko naprej. Državni policaja ga je hotel udariti po glavi s kolikom ali John je bil hiter, prijel je za kolik in mu ga iztrgal iz rok, pograbil ga za vrat in v jarek z njim. Vzel mu je samokres in tako premikal, da bo pomnil, kdaj je bil v Exportu. Premogovnemu truperju sta dva njegova tovariša priskočila na pomoč, ali tudi stavkarji niso spali; priskočili so Johnu na pomoč. Prvi stavkar pograbi opeko in vrže truperju v prsi, da se je takoj zgrudil na tla. John je vihtel v eni roki samokres, v drugi kolik in klical truperja, naj gre k njemu, ako ima korajžjo. Ali truper se je zbal in odpeljal svoja dva tovariša razoroženo prof. John Gary je pobegnil s koliki in z revolverji neznano kam.
Ker niso bili v stanu nadvladati množice, so poklicali pomoč iz Greensburga. Prišli so štirje, tako da jih je bilo osem ter pomagali prvim. Pretepli so dva

Italijana tako močno, da se nahajata v zdravniški okrbri v Greensburgu v bolnišnici. Dapes, ko to slišim, je zavladal mir. Piketi piketirajo in stavka je stoodstotna.
V nedeljo dne 22. aprila smo imeli veliki shod na predmestnem dvoranu ne moramo dobiti; kompanije je vse zarentala. Govorniki bodo Pat Toohy in Wath iz Illinoisa. — Joseph Beniger.

Vesela Slovenstva doma.
West Allis, Wis. — Približna se nam je spominjal in tako so se tudi pričele spomladanske prireditve. Slovenski dom je sklenil prirediti svojo spomladansko veselico v nedeljo dne 29. aprila v Lebarjevi dvorani, 56. in National Ave. Na programu bodo zelo zanimive točke in igra "Sovražnik ženak". Jaz pravim, da kar vsi pojdemo gledat, posebno pa ženske, da bomo videli, kakšna zver mora to biti, ker se upa sovražiti ženske.
Popoldanski program prične točno ob 2. uri. Igral nam bo Mladinski orkester in nastopili bodo razni pevski zbori iz Milwaukeeja in nam bodo zapeli krasne pesmi.
Ker vsi vidimo kako smo potrebni svoje lastne dvorane, dajmo pokazati, da se zavajamo svoje dolžnosti. Eni pravijo, da nam Slovenskega doma ni potreba, drugi pravijo, naj Sloveni svoje lastne domove praj postavimo, potem šele Slovenski dom. Ampak rad bi vedel, če so po drugih naselbinah samo tisti delali slovenske domove, ki so si imeli svoje. Le verjamimo, da, ako nastopimo vsi skupaj brez razlike, bi stvar ne bila tako težka. Apelliram na vse rojake in rojakinje na West Allisu, da bi se svezeli za to plemenito idejo, da bomo prej prišli do zaželjenega cilja. Le v slogi je moč. Toraj vabimo vse rojake in rojakinje iz bližnjih naselbin in West Allisa, da nas posetite na ta dan. Na svidenje 29. aprila v Lebarjevi dvorani! Za dobro postrežbo in priprizek bo skrbel odbor. — Jacob Oblick.

"Begunka" v Barbortonu.
Barborton, Ohio. — Dne 29. aprila ob 7. zvečer pride "Begunka" na slovenski oder v dvorano samostojnega društva Domovina. Povzeta je iz vojne in povojnega življenja. Neki železnikar je našel neko deklico, ki se je zgubila in je spala na železniškem tiru, pod vozovi. Po obleki je soditi, da je premožnih staršev. Železnikar jo je izročil sestri v prehrano in ta pa po bratovi smrti posestnici Zavri v Dobravo. V tem času je nje sin Ivan študiral bogoslovje. Begunka Lucija je odrasla v lično deklet. Gospa Zavri je vso krivdo vrgla na Begunko zaradi sina, ker ni hotel več v šole. Spodila jo je od hiše v tuji svet. Dobila je službo v gostilni pri Jerebu v Bistrici, kamor so zahajali letovlačarji. Po dolgem iskanju jo je našel njen oče, doktor Doljak. Bila je ravno na potu z Ivanom v Ameriko na ljubljanski ulici. Vao to zgodbo boste videli 29. aprila, ako pridete v dvorano društva "Domovina". Dramo uprizori društvo "Slovenija". — Frank Poje.

Zahvala.
Rock Springs, Wyo. — Skupna veselica vseh slovenskih društev se je izvršila dne 14. aprila v korist štrajkujočim sobratom. Nad vsa pričakovanja se je dobro obnesla.
Čisti preostanek od veselice je \$380.60, kateri je odposlan na sledečo jednoto, sorazmerno po številu članstva: Št. 10 SNPJ, \$353.28; št. 18 JSKJ, \$282.40; št. 86 KSKJ, \$101.12; št. 134 JSKJ, \$56.32; št. 122 KSKJ, \$46.04; št. 555 SNPJ, \$80.72; št. 56 SSPZ, \$30.72.
V dolžnost si stajemo, da se javno zahvalimo v vseh glasilih prizadetih jednot vsem trgovcem in drugim, ki so darovali za v kuhinjo; vsem tistim, ki so darovali za v kantino; vsem, ki so na en ali drugi način pripomogli k tako dobremu uspehu. Pričakovali smo precej, ali tolike udeležbe in takega navdušenja za naše štrajkujoče sobrate se nismo nadejali. Prostori Slo-

OPAZOVANJA

Delavci naj pokažejo!
Ohijski premogovniški magnat Paisley je — kakor poročajo listi — ponudil uniji rudarjev premogovnik, kateregakoli si unija izbere, v obratovanje s pogojem, da unija plačuje delavce po Jacksonvillaki lestvici, družbi pa plača po deset centov najemnine od vsake tone nako-

lanskega premoga.
Ponudba je bila narejena v svrhu, da delavci pokažejo, če morejo sami obratovati premogovnik po "visoki" mezdni lestvici, ki jo zahtevajo, da se jim bo izplačalo.
Ponudba, če je resnična, je dober bluff. Paisley lahko nikakira bluff te vrste, ker najbrje, da organizirani rudarji niso tako neumni, da bi sedali na tako limanice. To ni prvi trik. Vsek čas raztrosijo listi vest, da je ta ali ona družba ponudila delavcem tovarno, češ naj "pokažejo kaj znajo". Tu pa tam so se delavci dali potegniti in so poskušali, potem pa — skrahirali, zadavljivi od mogočne kapitalistične konkurence. V tem je trik. Saj so v zadnjih sto letih mnogi idealisti ustanovili razne socialistične in komunistične kolonije, da demonstrirajo novo idejo v praksi — in demonstrirali so le svojo nemoč in pa spoznanje, da v vodah kapitalistične družbe ostanejo na površju le privatne ladje, ki veslajo na lakorističanju.

Unija lahko vzame premogovnik in kopa premog, kaj pa bo s premogom? Ali ga naj kopirajo? Cemu? Ali bodo rudarji jedli premog? Kakor hitro ga pošlje na trg, odere unijo železniška družba na prevoznici, ako se sploh pokaže kupec, ki bo hotel riskirati svoj business. Edini možni odjemalec bi bila delavska podjetja, teh pa je malo.
Delavci ne morejo ničesar pokazati v okvirju kapitalističnega sistema; to se pravi: ničesar drugega kakor kapitalistično gospodarstvo, če so zmogli zani. Lahko organizirajo družbo in producirajo za dobiček; lahko se razvijejo v kapitaliste. Tu pa tam bi se morda obneslo zadružno podjetje; v mnogih krajih faktično tudi uspeva. Za ta korak pa je treba najprej kapitala, potem sposobnosti in znanja, končno pa potrepljivosti in tiste ljube solidarnosti, katere med ameriškim delavstvom le zelo, zelo manjka.

Baroni premoga se nočejo spozabiti, da bi ponudili rudarjem — svojo industrijo, vse rove. Ne, takih čudežev ni. Pa recimo, da bi baroni znoreli in dali rove rudarski uniji. Ali bi rudarji uspeli? Najbrž bi, toda vloga bi se zamenjale. Unija bi se prelevila v korporacijo in njena eksekutiva v Board of Directors. Dični Lewis bi bil predsednik premogovnega trsta in drugi prebrisani voditelji bosaše, navadni rudarji, ki mislijo samo na družino in morda kak sport, bi pa bili to, kar so danes — garaši. Pristopnina k uniji bi bila kmalu par sto dolarjev — če ne par tisočakov — potem ko bi pometali polovico članov iz unije. Ne bi trajalo dolgo in rodila bi se nova unija rudarjev, ki bi se bojevala proti izkoriščevalcem novega trsta pod vodstvom bivših tovarišev!

To nam pove, da izprememba v lastništvu še ni panacea, ki ozdravi ljudi. Izpremeniti je treba ekonomski sistem in s sistemom vred ekonomske razmere po vsej deželi in za vse sloje, potem šele, in postopoma, ne v enem dnevu, mine izkoriščanje človeka po človeku. Vzrok izkoriščanja je v sistemu in iz sistema prehaja na ljudi.
venskega doma so bili skoraj premanjani, da pravno imamo prostorno dvorano. Zahvalimo se vsem Slovincem in br. Hrvatom iz tukajšnje okolice, kot Superior, Reliance, Winton, Sweetwater itd., ki so se v tako velikem številu udeležili naše veselice. Še enkrat vsem in vsakemu posebej najlepša zahvala! Za št. 10 SNPJ: John Omev, tajnik; za št. 555 SNPJ: Matt Batic, tajnik.

NAROČITE SI KNJICO "AMERIŠKI SLOVENC!"

Poljudna beseda o higijeni in skrbi za zdravje.

